

ความอ่อนแอของภาพถ่าย: ความจริงในภาพถ่ายจากยุคฟิล์มถึงยุคโซเชียลมีเดีย

วารี ฉัตรอุดมผล¹

บทคัดย่อ

บทความนี้สำรวจข้อถกเถียงและแนวคิดดั้งเดิมรวมถึงกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับความจริงในภาพถ่าย เพื่อทบทวนความจำเป็นในการศึกษาถึงความอ่อนแอในการสื่อสารผ่านสื่อภาพถ่ายปัจจุบัน แนวคิดด้านการสื่อความหมายและความจริงในภาพถ่ายได้รับการกล่าวถึงในแวดวงวิชาการมาอย่างยาวนานตั้งแต่ยุคเริ่มแรกที่นักวิชาการให้ความสนใจในสื่อภาพถ่าย กระทั่งเมื่อถึงช่วงแห่งการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคอิเล็กทรอนิกส์ แนวคิดดังกล่าวจึงได้รับความสนใจอีกครั้ง เนื่องด้วยความหวั่นวิตกต่อการมาถึงของเทคโนโลยีดิจิทัลและการหายไปของความจริงแท้ในภาพถ่ายที่เคยได้รับความเชื่อถือ การทบทวนแนวคิดดั้งเดิมกระตุ้นให้เกิดความสนใจในความจริงที่ถูกแปรรูปได้ง่ายดายขึ้นตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี สร้างให้เกิดข้อถกเถียงและข้อเสนอแนะถึงปัญหาในวงกว้าง คำถามมีอยู่ว่า ยังมีความจำเป็นอยู่หรือไม่ในการกล่าวถึงและทบทวนแนวคิดเดิมเหล่านั้น? ในยุคปัจจุบันที่เราก้าวผ่านข้อถกเถียงและเรียนรู้ถึงข้อจำกัดในการสื่อสารผ่านสื่อภาพถ่ายกันมาแล้ว ในยุคที่เราเข้าใจว่าผู้รับสารในโลกดิจิทัล “รู้ทัน” ถึงความจริงเสียวหนึ่งของภาพถ่าย และ “ไม่ไร้เดียงสา” พอที่จะหลงเชื่ออย่างไร้สติต่อภาพที่เห็น ในยุคที่ภาพถ่ายดิจิทัลถูกใช้เป็นประจำวันจากความนิยมอย่างแพร่หลายในการสื่อสารผ่านโซเชียลเน็ตเวิร์ก ในยุคที่ผู้ผลิตและผู้ส่งสารแปรเปลี่ยนจากช่างภาพอาชีพและคนในอุตสาหกรรมมาเป็นใครก็ตามที่สามารถเข้าถึงและไหลเวียนในโลกออนไลน์ การทบทวนแนวคิดดั้งเดิมพร้อมด้วยกรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้น

¹ อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาภาพยนตร์และภาพถ่าย คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทั้งในยุคฟิล์มและในโลกออนไลน์ปัจจุบัน เน้นให้เห็นถึงความอ่อนแอของภาพถ่ายในฐานะสื่อที่นำเสนอข้อเท็จจริง และยังสะท้อนถึงปัญหาความอ่อนแอในการรับรู้แบบฉาบพฉนของผู้เสพ ความอ่อนแอทางจริยธรรมของผู้ผลิตและผู้ส่งสารที่ทวีความสำคัญและต้องการการตอกย้ำ ทั้งนี้เพื่อสร้างความเข้าใจในผลกระทบที่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างง่ายดายจาก “พลังที่แข็งแรง” และจาก “ความอ่อนแอ” ที่มีควมคุ้นมาทุกยุคสมัยในการสื่อสารผ่านภาพถ่าย

Abstract

This article revisits debates, discussions, case studies about the truth in photography. It aims to emphasize the importance of study and reconsideration on the weakness of photographic communication in this digital age. The concept of the photographic truth and communication has long been academically discussed since the early day of photographic study. The emergence of digital image technology had led practitioners and theorists to raise back discussions on this concept. That was because of fear and anxiety about “the loss of the real in photography” that would diminish social belief in photographic representation of reality. This has led many discussions to revisit and reappraise how we have understood photography as “the real”, as well as the notion of its realism. Now that we are in digital age, the age that we have been through many critical discussions, that we have been understood the limitations of photographic communication, that we seemingly know viewers are “not innocent” enough to easily “being fooled” or “misled” by any kind of manipulation, that digital photography and social media are now seamless backbone of our everyday life, that everyone can be sender, distributor, and receiver at once in an online world. “Is it still important

to re-discussed and revisit this old concept?" To answer this, the study shows same mistakes has been repeatedly done many times in every technological age of photography. It is true that the quick digital access to photographs, internet, and social media diminished image manipulation control and the trust in photographs. However, that doesn't mean most people in this tech-age understands the complex relationship of meaning in photography, and are aware much of "the weakness" in communication that comes with the power of photographs. The weakness is now not only in the photographs themselves but also in "us" that create, share, and view in the online world. The power and weakness of photographic representation still demand a lot more understanding and awareness that could hopefully raise the issue of moral and ethical concern.

บทนำ

บทความ "ความอ่อนแอของภาพถ่าย: ภาพสะท้อนความจริงในภาพถ่าย จากยุคฟิล์มถึงยุคโซเชียลมีเดีย" เขียนขึ้นจากคำถามที่ว่า "ในยุคปัจจุบันนี้ เรายังมีความจำเป็นอยู่หรือไม่ ในการกล่าวถึงและทบทวนแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์อันซับซ้อนของภาพถ่ายและความจริง?" เนื้อหาของบทความแบ่งออกเป็น 4 ส่วน **ส่วนแรก**มีเป้าหมายเพื่อทบทวนความเข้าใจในความสำคัญและความสัมพันธ์อันซับซ้อนของ "ความจริงในภาพถ่าย" ซึ่งนักวิชาการต่างถกเถียงและวิพากษ์วิจารณ์ว่าได้จบสิ้นลงแล้วในยุคดิจิทัล โดยนำเสนอผ่านการสำรวจแนวคิดและข้อถกเถียงเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับความจริงในภาพถ่ายที่เคยเกิดขึ้นในช่วงเวลาซึ่งเทคโนโลยีดิจิทัลเริ่มพัฒนาจนเข้ามามีบทบาทอย่างมากต่อภาพถ่าย บทความ**ส่วนที่สอง**มีเป้าหมายเพื่อตอบย้ำ/ยืนยันใน "ความแข็งแกร่งและอ่อนแอ" ทางการสื่อสารของภาพถ่ายซึ่งก่อให้เกิดปัญหาอยู่เสมอในทุกยุคของเทคโนโลยี โดยนำเสนอผ่านการศึกษกรณีตัวอย่าง ซึ่งคัดเลือกจากกรอบแนวคิดในการ